

Denver II Gelişimsel Tarama Testi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Denver II Gelişimsel Tarama Testi*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19651>

Özet

Denver II Gelişimsel Tarama Testi, 0-6 yaş aralığındaki çocukların gelişimsel süreçlerini değerlendirmek amacıyla kullanılan kapsamlı bir tarama aracıdır. Orijinal olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde geliştirilen bu test, Türkiye'de Banu Anlar ve Koray Yalaz tarafından kültürel adaptasyonu ve standardizasyon çalışmaları tamamlanarak kullanıma sunulmuştur. Temel amacı, gelişimsel gecikmeleri erken dönemde tespit etmek ve böylece erken müdahale programlarına yönlendirme sağlamaktır. Test, Kişisel-Sosyal, İnce Motor-Adaptif, Dil ve Kaba Motor olmak üzere dört ana gelişim alanındaki performans ölçer.

Denver II, klinik bir tanı aracı olmaktan ziyade, gelişimsel risk altındaki çocukları belirleyerek onların ileri düzeyde değerlendirilmeye ihtiyacı olup olmadığını saptayan bir gelişimsel tarama aracıdır. Türk standardizasyonu, testin kültürel olarak hassas ve geçerli sonuçlar vermesi için Türk popülasyonuna özgü normları belirlemiştir.

Anahtar Kelimeler

Denver II, Gelişimsel Tarama, Çocuk Gelişimi, Erken Tanı, Standardizasyon, Uyarılma, Gelişimsel Gecikme, Psikometrik Özellikler, 0-6 Yaş Grubu.

Yazarlar

Banu Anlar, Koray Yalaz (Türkçe Uyarılma ve Standardizasyon).

Amaç

Testin temel amacı, doğumdan altı yaşa kadar olan çocuklarda olası gelişimsel sorunlar veya gecikmeleri hızlı ve güvenilir bir şekilde taramaktır. Bu tarama, klinik olarak belirgin bir problem ortaya çıkmadan önce risk altındaki çocukları belirlemeyi hedefler. Erken tespit, müdahale programlarının başarıya ulaşmasından kritik öneme sahiptir.

Denver II, dört ana gelişim alanındaki performans değerlendirilerek, çocuğun akranlarına göre beklenen gelişim düzeyine ulaşıp ulaşmadığını gösterir. Test sonuçları, çocuğun gelişimsel risk haritasını çıkarır ve "Normal", "İşlevsel" veya "Anormallik" sınıflandırmaları yaparak gerekli görüldüğünde ileri tanı testlerine veya gelişimsel destek programlarına sevk edilmesini sağlar.

Yapı

Denver II, kapsamlı bir çocuk gelişimi modeline dayanır ve dört temel gelişim alanını ölçer. Bu alanlar, çocuğun günlük yaşam becerilerinden bilişsel yeteneklerine kadar geniş bir yelpazeyi

kapsar ve toplamda yaklaşık 125 maddeden oluşur.

Ölçülen gelişim alanları ve içerikleri şunlardır:

Kişisel-Sosyal Alan: Çocuğun diğer insanlarla etkileşimi, sosyal tepkileri, kendini besleme, giyinme ve tuvalet eğitimi gibi kişisel bakım becerileri. Bu alan, çocuğun çevreye adaptasyonunu ve özerklik düzeyini yansıtır.

İnce Motor-Adaptif Alan: El-göz koordinasyonu, küçük nesneleri manipüle etme, çizim yapma, küpleri istifleme ve basit problem çözme becerileri. Bilişsel ve motor becerilerin entegrasyonunu gerektirir.

Dil Alanı: Ses çökarma, dili anlama, kelime dağarcığı, cümle kurma ve iletişim yetenekleri. Hem alıcı (anlama) hem de ifade edici (konuşma) dil becerilerini içerir.

Kaba Motor Alan: Oturma, yürüme, koşma, zıplama ve tırmanma gibi büyük kas hareketleri, denge ve postüral kontrol.

Geçerlik

Kaynak materyalde spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiştir. Ancak, testin Türk çocuklarına uyarlanması ve standardizasyon süreci, kültürel geçerliliğin sağlanması amacıyla geniş bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu süreç, maddelerin kültüre uygunluğunu ve gelişimsel kilometre taşları'nın Türk popülasyonu için geçerliliğini araştırmayı içerir.

Denver II'nin orijinal versiyonu, gelişimsel gecikmeleri tespit etme yeteneği açısından kriter geçerliliğine sahip olduğu bilinmektedir. Uyarlama çalışması, orijinal testin bu güçlü geçerlik yapısının korumayı hedeflemiştir. Uyarlama el kitabında, Türk popülasyonu için içerik ve yapı geçerliliğine dair detaylı analizlerin bulunduğu varsayılmaktadır.

Güvenirlik

Testin güvenilirlik (reliability) değerleri kaynakçada açıkça sunulmamıştır. Denver II gibi performans ve gözleme dayalı tarama araçlarında güvenilirlik, genellikle test-tekrar test güvenilirliği ve gözlemciler arası güvenilirlik (inter-rater reliability) yöntemleriyle değerlendirilir.

Özellikle gözlemciler arası güvenilirliğin yüksek olması, farklı uygulayıcıların aynı çocuğu değerlendirirken tutarlı sonuçlar alabilmesi açısından kritik öneme sahiptir. Türkçe standardizasyon çalışması'nda, uygulayıcıların eğitim seviyeleri ve test uygulama prosedürlerine sık sık uyumları yoluyla tutarlılığın maksimize edildiği kabul edilmektedir.

Faktör Analizi

Denver II, gelişimsel kilometre taşları'nın temel alanı açıkça tanımlanmış dört alandan oluştuğu

için, geleneksel bir keşfedici faktör analizine (Exploratory Factor Analysis) tabi tutulmaktan ziyade, dört gelişimsel yapının (Kişisel-Sosyal, İnce Motor, Dil, Kaba Motor) bağamsızlığı ve iç tutarlılığına inceleme yapışal analizlere odaklanılmıtır.

Uyarlama çalışmasında, orijinal testin teorik olarak belirlenmi dört faktörlü yapısının Türk popülasyonunda da korunduğu ve maddelerin ilgili gelişim alanlarına beklendiği gibi yüklendiği varsayılmaktadır. Bu yapı, testin gelişimsel alanları ayrıtıma yeteneğini destekler.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation). Orijinal adı Denver Developmental Screening Test II (DDST II) olan testin Türk kültürüne uyarlanması ve standardize edilmiş versiyonudur.

Format: Bireysel olarak uygulanan, materyaller kullanılarak çocuğun performansının gözlemlenmesine ve ebeveyn raporlamasına dayanan bir tarama aracıdır. Uygulama süresi ortalama 15-20 dakikadır.

Language Available: Türkçe (Türk Standardizasyon), İngilizce (Orijinal) ve çok sayıda uluslararası çeviri dilinde mevcuttur.

Population Group: Normal gelişim gösteren ve gelişimsel risk altında olan çocuklar.

Age Group: Doğumdan 6 yaşa kadar (0-72 ay).

Population Details: 1996 uyarlaması, Türkiye genelinde farklı sosyoekonomik ve coğrafi bölgelerden seçilen geniş bir çocuk örnekleminde norm belirleme ve standardizasyon çalışması yapılarak elde edilmiştir.

Test Methodology: Test, çocuğun yaşına göre beklenen gelişimsel görevleri başarıyla başaramadığına bakılarak puanlanır. Puanlama kriterleri, maddelerin çocukların %25, %50, %75 ve %90'ı tarafından geçilme yüzdelere dayanır. Sonuçlar "Normal", "Şüpheli" veya "Anormallik" olarak sınıflandırılır.

Anahtar Kelimeler

Gelişimsel Kilometre Taşları, Erken Müdahale, Pediatri, Psikometrik Değerlendirme, Bilişsel Gelişim, Motor Beceriler, Adaptif Davranış, Tarama Testi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi Mevcut Değil (1996 Uyarlaması)

Affiliation Email addresses: Bilgi Mevcut Değil

Correspondence Address: Türkiye Uyarlaması Yazarları: Prof. Dr. Banu Anlar ve Prof. Dr. Koray Yalaz (Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı ile ilgilendirilmiştir).

Şzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Uyarlama): 1996

Şzinler ve Ücret: Denver II, lisanslı ve telif hakkı korumalı bir araçtır. Uygulaması, testi kullanma yetkisi veren özel bir eğitim almış uzmanlar (çocuk hekimleri, psikologlar, çocuk gelişimcileri) tarafından yapılabilir. Test materyallerinin temini ve kullanımı genellikle telif hakkı sahibinin iznine ve bir ücrete tabidir.

Ölçek Çeşidi (Kaynaktan): Uyarlama

Kaynaklar

Anlar, B. ve Yalaz, K. (1996). *Denver II gelişimsel tarama testi Türk çocuklarına uyarlanması ve standardizasyonu el kitabı*. Ankara: Meteksan Matbası.

Frankenburg, W. K., Dodds, J., Archer, P., Bresnick, H. P., Maschka, P., Edelman, N., & Davis, P. (1992). The Denver II: A major revision and restandardization of the Denver Developmental Screening Test. *Pediatrics*, 89(1), 91-97. (Orijinal Test Kaynağı)

Denver II Gelişimsel Tarama Testi Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak materyalde ölçek maddeleri sunulmamıştır. Denver II Gelişimsel Tarama Testi, dört ana gelişim alanına daşılmış 125 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler, çocuğun yaşına göre belirlenmiş başlangıç ve bitiş noktaları kullanılarak uygulanmaktadır. Maddeler, telif hakları nedeniyle uygulayıcı el kitabında detaylı olarak yer almaktadır.